

Bydgoszcz, 11 grudnia 2018 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.IX.431.3.6.2018.MT/JK/JL/MSN

**Pan
Piotr Grudziński
Dyrektor MOPR
we Włocławku**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 i art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 998 z późn.zm.) oraz § 4 i § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. poz. 1477) w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie, ul. Ogniowa 8/10, 87-800 Włocławek (zwanym dalej MOPR) przeprowadzona została w dniach: 16, 18, 23, 26, 30 października 2018 r. oraz 8 listopada 2018 r. kontrola prawidłowości.

Kontrola przeprowadzona została przez:

1. M.T - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującą zespołem inspektorów,
2. J.K - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,
3. J.L - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,
4. M.SN - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,

na podstawie Upoważnienia Nr 656/2018 z dnia 5 października 2018 r.

w zakresie:

- realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zwanej dalej ustawą),
- zatrudnienia pracowników realizujących zadania z ww. ustawy z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 r. do 15 października 2018 r.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę z panem Piotrem Grudzińskim - Dyrektorem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku, panią XX – Kierownikiem Sekcji Wspierania Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej, panią XX – Koordynatorem Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy oraz w oparciu o analizę prowadzonej dokumentacji.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena

I. Uregulowania prawne dotyczące wyznaczania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie jako podmiotu realizującego zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Jednostka została utworzona z dniem 8 maja 1991 roku, zgodnie z Uchwałą Nr XI/70/91 Rady Miejskiej we Włocławku. Aktualnie MOPR we Włocławku funkcjonuje zgodnie z Uchwałą Nr 59/XXII/2000 Rady Miasta Włocławka z dnia 26 czerwca 2000 r., zmieniającej nazwę Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku.

MOPR we Włocławku działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 31 sierpnia 2015 r. przyjętego Uchwałą Nr X/69/2015 Rady Miasta Włocławek. Statut zmieniono kolejno Uchwałami Nr XVII/30/2016 i Nr XXVII/157/2016 Rady Miasta Włocławek. W dokumencie uwzględniono ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Aktualnie obowiązujący Regulamin Organizacyjny został wprowadzony Zarządzeniem Nr 22/2016 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie z dnia 30 września 2016 r. wcześniej zatwierdzony był przez Prezydenta Miasta Włocławek Zarządzeniem 280/2016 z dnia 29 września 2016 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu MOPR we Włocławku. Dokument określa podstawowy zakres działania, strukturę organizacyjną ośrodka, zakres działania poszczególnych komórek organizacyjnych i samodzielnych stanowisk pracy.

W Regulaminie wyszczególnione zostały zadania Sekcji Wsparcia Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz zadania Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Nie uwzględniono jednak wszystkich zadań organizatora, o których mowa w art. 76 ust. 1 ustawy, tj. zapewnienia badań psychologicznych kandydatom oraz rodzinom zastępczym, współpracy ze środowiskiem lokalnym oraz zapewnienia koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

Regulamin dostępny jest na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku.

Dyrektorem MOPR jest pan Piotr Grudziński, zatrudniony od 1 lipca 2015 r. przez Prezydenta Miasta Włocławek.

Dyrektor MOPR – pan Piotr Grudziński posiada upoważnienia Prezydenta Miasta Włocławek, m.in. do:

- zawierania i rozwiązywania umów z rodzinami zastępczymi zawodowymi lub prowadzącymi rodzinny dom dziecka,
- prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji, także w indywidualnych sprawach z zakresu pieczy zastępczej należących do właściwości powiatu,
- zawieranie porozumień z powiatami w sprawie przyjęcia dziecka,

- prowadzenia rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- wydawania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej należących do właściwości powiatu,
- wyrażania zgody na przyjęcie dziecka z terenu innego powiatu do placówki opiekuńczo-wychowawczej działającej na terenie Miasta Włocławek,
- ustalania opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, umarzania , rozkładania na raty lub odstąpienia od opłaty za pobyt dziecka oraz osoby pełnoletniej w pieczy zastępczej,
- sprawowania nadzoru nad działalnością jednostek organizacyjnych systemu pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie Miasta Włocławek.

Ponadto Prezydent Miasta Włocławek udzielił Dyrektorowi MOPR pełnomocnictwa do działania jednoosobowo w sprawach dotyczących zwykłego zarządu, powierzonym tej jednostce mieniem. Zarządzeniem Prezydenta Miasta Włocławek Nr 240/2011 z dnia 10 listopada 2011 r. wyznaczono MOPR organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Włocławek. Zgodnie z art. 76 ust. 2 ustawy, gdy organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest powiatowe centrum pomocy rodzinie, w centrum tworzy się zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, iż w MOPR powołano Sekcję Wsparcia Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Pracą Sekcji kieruje Kierownik. W trakcie trwania kontroli Kierownikiem była pani XX, która posiadała upoważnienie Prezydenta Miasta Włocławek do prowadzenia postępowań z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji, a także prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w sprawach z zakresu pieczy zastępczej. Ponadto Dyrektor MOPR we Włocławku na czas trwania kontroli upoważnił panią XX do składania pisemnych wyjaśnień i informacji w sprawach dotyczących przeprowadzanej kontroli z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W Sekcji Wsparcia Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej powołano Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Pracą Zespołu kieruje Koordynator Zespołu - pani XX. Przełożonym służbowym Koordynatora Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej jest Kierownik Sekcji Wsparcia Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Zadania Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej zostały sformułowane w § 38 Regulaminu Organizacyjnego.

II. Zatrudnienie w MOPR

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, jako Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przy udziale zatrudnionych pracowników merytorycznych.

W okresie objętym kontrolą zatrudniano:

L.p	Imię i nazwisko	Stanowisko	Wykształcenie/ kwalifikacje
1.	XX	Koordynator Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej	Studia magisterskie: pedagogika spec. pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownik socjalny – praca socjalna z osobami będącymi ofiarami przemocy, specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej, kurs

			kwalifikacyjny dla trenerów programu PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza
2.	XX	Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia magisterskie: pedagogika ogólna, spec. praca socjalna, Kurs kwalifikacyjny dla trenerów programu PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza
3.	XX	Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia magisterskie: pedagogika spec. pedagogika opiekuńcza
4.	XX	Specjalista pracy z rodziną	Studia magisterskie: pedagogika spec. psychopedagogika licencjat: praca socjalna
5.	XX	Specjalista pracy z rodziną	Studia magisterskie: pedagogika, praca socjalna, Studia podyplomowe: diagnoza dziecka i rodziny, Studia podyplomowe: edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna
6.	XX	Specjalista pracy z rodziną	Studia magisterskie: pedagogika, Spec. praca socjalna,
7.	XX	Psycholog	Studia magisterskie: psychologia Studia magisterskie: pielęgniarstwo

Na dzień kontroli organizator rodzinnej pieczy zastępczej we Włocławku zatrudniał 2 koordynatorów oraz 3 pracowników socjalnych, wykonujących zadania koordynatorów na podstawie art. 77 ust. 1a ustawy.

Szczegółowej analizie poddano kwalifikacje koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i ustalono, że spełniali oni warunek zawarty w art. 78 ust. 1 pkt 1 ustawy dotyczący wykształcenia. W aktach pracowników znajdowały się oświadczenia o spełnianiu warunków z art. 78 ust. 1 pkt 2-4 ustawy. Zgodnie z oświadczeniem pani Kierownik, zatrudnieni koordynatorzy nie łączą swojej pracy z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego i nie prowadzą postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat, co stanowi prawidłową realizację zapisu art. 79 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zatrudnieni przez Dyrektora MOPR koordynatorzy wykonują swoją pracę zgodnie z art. 79 ust. 2 ustawy w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy a zakresy czynności zawierają zadania wynikające z art. 77 ust. 3 ustawy. Zapis w zakresie czynności koordynatora dotyczący sporządzania obowiązującej sprawozdawczości nie jest, w ocenie osób kontrolujących, jednoznaczny z obowiązkiem przedstawienia organizatorowi corocznego sprawozdania z efektów pracy, o którym mowa w art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy. W MOPR zatrudniono psychologa p. XX. Analiza kwalifikacji psychologa zatrudnionego przez Ośrodek wykazała spełnianie przez pracownika wymogów art. 42 ust. 1 pkt 5b ustawy.

III. Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej

Stosownie do art. 182 ust. 5, w związku z ust. 6 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie składa Radzie Miasta coroczne sprawozdania z działalności jednostki oraz przedstawia zestawienie potrzeb z zakresu pieczy zastępczej. Obowiązek złożenia Radzie Miasta rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w przypadku miasta na prawach powiatu, spoczywa na Prezydencie Miasta. Sprawozdanie za rok 2017 z realizacji

zadań MOPR wraz z wykazem potrzeb przyjęte zostało na mocy Uchwały Nr XL/23/2018 Rady Miasta Włocławek z dnia 27 marca 2018 r.

Analizując sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku za rok 2017 stwierdzono, iż dokument stanowi szczegółowy opis sytuacji Gminy Miasta Włocławek w zakresie pieczy zastępczej. Ujęto w nim rodzaje form pomocy dla rodzin zastępczych i dla pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych. W sprawozdaniu zawarto również dane statystyczne, odnoszące się do świadczeń dla rodzin zastępczych, porozumień między powiatami, a także dane o finansach związanych z instytucjonalną pieczą zastępczą. Przedstawiono zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 182 ust. 5 ustawy. W okresie objętym kontrolą obowiązywał Program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Gminie Miasto Włocławek na lata 2016-2018 przyjęty Uchwałą Rady Miasta Włocławek Nr XXIII/100/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r.

Dokument, dostępny jest na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej MOPR we Włocławku, zawiera charakterystykę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miasta Włocławek oraz limit rodzin zastępczych zawodowych, o którym mowa w art. 180 ust. 1 ustawy. W obowiązującym Programie został ustalony limit rodzin zastępczych zawodowych na czas obowiązywania programu (tj. na okres 3 lat) z wyszczególnieniem ilości rodzin na poszczególne lata i dotyczy zarówno przekształcenia niezawodowych rodzin zastępczych w rodziny zastępcze zawodowe, jak również powołania nowych rodzin zastępczych zawodowych. W Programie został wytyczony cel główny jakim jest wsparcie rodziców, opiekunów prawnych, rodziców zastępczych w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez doskonalenie metod i form pomocy rodzinie, organizowanie i wspieranie rodzin zastępczych oraz rozwój nowych form pieczy zastępczej na terenie Gminy Miasto Włocławek oraz cele szczegółowe. Wymienione zostały również potrzeby w zakresie wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, a także zakładane rezultaty Programu. Przyjęty dokument zawiera odniesienie do poprzedniego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w zakresie osiągnięcia spodziewanych rezultatów.

IV. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych

– Rodzinna piecza zastępcza

Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, starosta prowadzi rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. W myśl ww. artykułu ust. 5, do prowadzenia tego rejestru starosta może upoważnić kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie. W Mieście Włocławek, na podstawie upoważnienia Prezydenta Miasta, Dyrektor prowadził taki rejestr, zawierający dane wymienione w ustawie i dotyczące osób z terenu miasta Włocławek. Rejestr zawierał wszystkie informacje określone w art. 46 ust. 2 ustawy. Zespół kontrolujący zwrócił jednak uwagę na fakt funkcjonowania 2 rodzin niezawodowych, tj. XX i XX., gdzie rodziny te tworzą wyłącznie małżonki nie posiadające stałego źródła dochodu, a utrzymujące się z wynagrodzenia męża. Zgodnie z art. 42 ust. 3 ustawy w przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba tworząca tę rodzinę musi posiadać stałe źródło dochodów. Zespół kontrolujący uznał jednak wyjaśnienia Kierownika Sekcji dotyczące

wspólnoty majątkowej i odstąpił od stwierdzenia uchybienia w tym zakresie. Rejestr przekazywany był do Sądu średnio raz do roku. Zgłoszenia jednak dokonywał Dyrektor MOPR, bądź Kierownik Sekcji Wsparcia Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej, a nie Prezydent Włocławka, zobligowany do tego ww. przepisem ust. 4.

Zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy osoby zakwalifikowane do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz pełniące funkcję rodziny zastępczej są obowiązane m.in. do przedstawienia co 2 lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. MOPR we Włocławku wykazywał dbałość o realizację ww. zapisu ustawy. Zespół kontrolujący zwrócił uwagę na sporządzone opinie psychologiczne dla osób pełniących funkcje środowisk zastępczych na terenie miasta. Dokument ten często tworzony był dla obojga małżonków wspólnie, bez indywidualnej charakterystyki i wyników badań dla każdego z osobna.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Włocławku zapewnia dzieciom pieczę w rodzinach zastępczych. Na dzień 1 stycznia 2017 r. funkcjonowały 2 rodziny zastępcze zawodowe dla 7 dzieci, 35 rodzin niezawodowych, sprawujących opiekę nad 52 dziećmi oraz 85 rodzin spokrewnionych dla 106 dzieci, a także 1 rodzinny dom dziecka. W omawianym roku powstało 5 rodzin spokrewnionych dla 8 dzieci oraz 1 rodzina niezawodowa. Na dzień 15 października 2018 r. funkcjonowała 1 rodzina zawodowa (druga została przekształcona w rdd), 35 rodzin niezawodowych oraz 82 spokrewnionych. W 2018 r. powstało 6 rodzin spokrewnionych dla 7 dzieci oraz 4 rodziny niezawodowe dla 4 dzieci. W 2017 r. funkcjonował 1 rodzinny dom dziecka, natomiast w 2018 r. funkcjonowały 2 rodzinne domy dziecka, gdyż dnia 1 sierpnia 2018 r. z rodziną XX i XX podpisano umowę o prowadzenie rdd. W okresie objętym kontrolą na terenie Miasta Włocławek przestało funkcjonować łącznie 10 rodzin zastępczych, głównie z przyczyn usamodzielnienia się wychowanków oraz powrotu do rodziny biologicznej.

W rodzinnej pieczy zastępczej poza powiatem w 2017 r. pozostawało 35 dzieci i podpisano w tej sprawie 35 porozumień. W 2018 r. natomiast obowiązywało 38 porozumień dla 38 dzieci. Na terenie Miasta Włocławek przebywają dzieci pochodzące z innych powiatów. W 2017 r. obowiązywało w tej sprawie 9 porozumień, w 2018 r. – 11 porozumień. Wszystkie orzeczenia sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej były przez MOPR we Włocławku realizowane na bieżąco. Dane statystyczne na temat zapewnienia dzieciom rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Włocławek przedstawiła w formie pisemnej Kierownik Sekcji. Kontrolujący poddali wycinkowemu sprawdzeniu i analizie dokumentację prowadzoną dla 20 rodzin spokrewnionych, 15 rodzin niezawodowych oraz wszystkich rodzin zawodowych oraz rdd aktualnie funkcjonujących na terenie Miasta Włocławek. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku nie posiada wprowadzonej procedury kwalifikacji kandydatów na rodziny zastępcze, jednak kwalifikacja odbywa się w przypadku każdego kandydata na rodzinę zastępczą. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, którzy zgłaszają się do Ośrodka z deklaracją przejęcia opieki nad dzieckiem jako rodzina zastępcza, na rozmowie wstępnej z pracownikiem zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej są szczegółowo informowani o procesie kwalifikacyjnym oraz dokumentach, które powinni dostarczyć do Ośrodka. W związku z powyższym składają wniosek o szkolenie wraz z ankietą dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W trakcie kwalifikacji dokonywana jest weryfikacja pod kątem spełniania warunków wynikających z art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kandydat spotyka się z psychologiem w celu odbycia badań psychologicznych, będących podstawą do wydania opinii o motywacjach i predyspozycjach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Następnie koordynator rodzinnej pieczy zastępczej lub specjalista pracy z rodziną wizytuje środowisko domowe potencjalnych kandydatów. Kandydaci dostarczają zaświadczenia potwierdzające swój stan zdrowia

oraz zaświadczenie o posiadanych dochodach. Po zebraniu niezbędnych informacji i oświadczeń oraz ustaleniu sytuacji materialno-bytowej kandydatów, wnioskodawcy są wstępnie kwalifikowani na szkolenie. Podobnie prowadzone jest postępowanie kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione. Na wniosek Sądu Rodzinnego sporządzana jest opinia o kandydacie i przesyłana do Sądu wraz z kartą kwalifikacyjną i kompletem dokumentów dotyczących sytuacji materialno-bytowej kandydata. Zespół kontrolujący szczegółowo przeanalizował proces kwalifikacji rodziny zastępczej niezawodowej państwa X.

Po wypełnieniu ankiety dla kandydatów uwzględniającej wszystkie oświadczenia z art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny, złożeniu wniosku o przyjęcie na szkolenie dla kandydatów oraz dostarczeniu pozostałych dokumentów zorganizowano posiedzenie zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej dotyczące kwalifikacji na szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe. Po otrzymaniu wstępnej kwalifikacji, o której mowa w art. 43 ustawy, informowano kandydatów o terminie szkolenia. Zespół kontrolujący zwrócił uwagę na opinię psychologiczną o motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, sporządzoną dla obojga kandydatów łącznie. W rozmowie z Kierownikiem Sekcji oraz Koordynatorem Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej przedstawiono stanowisko dotyczące sporządzania ww. opinii dla każdego z kandydatów oddzielnie.

W dokumentacji znajdowały się również świadectwa ukończenia szkolenia oraz karty praktyki kandydatów, potwierdzające odbycie przez nich obowiązkowych 10 godzin zajęć, a także zaświadczenia kwalifikacyjne wystawione na wniosek kandydatów. Zwrócono natomiast uwagę na fakt wystąpienia z wnioskiem o wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego przez obojga małżonków, natomiast dokument podpisała tylko pani X. Zgodnie z art. 45 ustawy, zaświadczenie kwalifikacyjne wydawane jest na wniosek kandydata, a więc dokument powinien zostać podpisany przez oboje małżonków.

Na temat realizacji zadań z art. 76 ust. 4 pkt. 3 i 4, spoczywających na organizatorze pieczy na terenie powiatu, tj. organizowania szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawania świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, Kierownik Sekcji złożyła pisemne oświadczenie.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Włocławku prowadził szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. W 2017 r. szkolenie ukończyło 5 osób, natomiast w 2018 r. szkolenie rozpoczęło się 18 września 2018 r. i na dzień kontroli trwało nadal (65 godzin). Prowadzili je certyfikowani trenerzy programu „PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza”. Na dzień kontroli funkcjonowały 2 rodziny zastępcze niezawodowe, które nie ukończyły szkolenia. Jedna z wskazanych rodzin była w trakcie szkolenia, natomiast druga nie otrzymała wstępnej kwalifikacji w związku z niespełnianiem warunków z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. MOPR w Włocławku organizuje także szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione, zgodnie z art. 44 ust. 5 ustawy. W 2017 r. szkolenie zostało zorganizowane dla 6 osób, natomiast w 2018 r. dla 10 osób. Tematyka szkoleń została dostosowana do indywidualnych potrzeb grupy. Stosownie do treści art. 76 ust. 4 pkt 5 ustawy Organizator rodzinnej pieczy zastępczej zapewnia szkolenia dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rdd. Rodziny zastępcze na terenie miasta były zapraszane na szkolenia oraz informowane o terminach i tematyce planowanych szkoleń. Zespół kontrolujący ocenił wysoko realizację zadań wynikających z przepisów ustawy, a dotyczących zapewnienia i organizacji szkoleń. Zgodnie z oświadczeniem Kierownika Sekcji Wsparcia Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej we Włocławku umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka następuje zawsze za zgodą odpowiednio

rodziców zastępczych lub prowadzących rdd. W przypadku rodzin spokrewnionych oraz niezawodowych inicjatywa przejścia konkretnego dziecka leży po stronie osób ubiegających się o pełnienie funkcji, w związku z tym dodatkowego dokumentu nie wymagano. W ocenie kontrolujących wtedy, kiedy postępowanie toczy się przed sądem na wniosek rodziny zastępczej i dotyczy konkretnego dziecka, a skutkiem postępowania jest umieszczenie tego dziecka u wnioskujących, można traktować, że zgodę na takie rozwiązanie rodzice zastępczy wyrazili. Pamiętać jednak należy, że w żadnym wypadku zgoda nie może być jedynie dorozumiana, a musi być udzielona w sposób jednoznaczny, wyraźny, a zatem w aktach rodziny musi być uzewnętrzniiona w formie pisemnej jako osobny dokument rodziców (np. potwierdzona kserokopia wniosku do sądu) lub jako informacja wprowadzona do stosownego aktu (np. do Postanowienia sądu w tej sprawie) czy protokołu podpisanego przez przyjmujących dziecko. Ważne jest także, żeby w sytuacji pełnienia funkcji przez współmałżonków, oboje takiej zgody udzielili. Zgodnie z art. 54 ust. 4 oraz art. 62 ust. 2a ustawy, Dyrektor MOPR z upoważnienia Prezydenta Miasta Włocławek podpisywał umowy o prowadzenie zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka, funkcjonujących na terenie powiatu grodzkiego.

Podczas analizy Umów podpisywanych z osobami prowadzącymi rdd (z dnia 9 kwietnia 2015 r. z rodziną państwa X oraz z 30 lipca 2018 r. z rodziną pani X i pana X), a także Umowy z panią X., stanowiącą zawodową rodzinę zastępczą od dnia 1 lipca 2013 r., kontrolujący zwrócili uwagę na brak w dokumentach zapisów dotyczących m.in. określenia zasad korzystania ze szkoleń i innych form podnoszenia kwalifikacji opiekuńczych i wychowawczych przez prowadzących (odpowiednio art. 62 ust. 2 pkt 8 i art. 54 ust. 3 pkt 10 ustawy). Poza tym w Umowach z 1 lipca 2013 r. i 30 lipca 2018 roku stwierdzono brak wskazania zakresu udzielenia niezbędnej pomocy w sytuacji doświadczania przez opiekunów problemów z powierzonymi dziećmi, o czym mowa w art. 62 ust. 2 pkt. 9 lub art. 54 ust. 3 pkt 11 przywoływanej wyżej ustawy. Zwrócono także uwagę, że w § 14. Umowy z dnia 30 lipca 2018 r. o prowadzenie rodzinnego domu dziecka, do kontroli na zasadach określonych w art. 38b ustawy o wspieraniu rodziny jest upoważniony Dyrektor MOPR. Zgodnie jednak z treścią przywołanego przepisu, kontrolę sprawuje zarząd powiatu (we Włocławku Prezydent Miasta) lub upoważniona przez niego osoba, z wyłączeniem osób, będących pracownikami kontrolowanych jednostek. W tej sytuacji Dyrektor MOPR jest uprawniony by sprawować bieżący nadzór nad rdd, jednak nie może mieć upoważnienia do kontroli na zasadach z art. 38b ustawy. Inspektorzy potwierdzili właściwe przygotowanie formalne wszystkich osób prowadzących domy i osoby pełniące funkcję zawodowej rodziny zastępczej. Kontrolujący przeanalizowali także proces powstawania na terenie Włocławka rodzinnego domu dziecka w roku 2018 i pozytywnie ocenili podejmowane przez MOPR tematyczne działania. W dokumentacji znajdował się m.in. Wniosek rodziny o przekształcenia w rdd i pozytywna Opinia koordynatora o rodzinie.

Art. 64 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i warunki konieczne do spełnienia podczas zatrudniania osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i w pracach gospodarskich. W Mieście Włocławek rodzinne domy dziecka korzystały z takiej możliwości wsparcia. Na wniosek osób prowadzących, zgodnie z postanowieniem art. 64 ust. 3 ustawy, z osobami wskazanymi podpisywano Umowy o świadczenie usług. W Umowach zatrudnieni m.in. oświadczaali, że spełniają wszystkie wymogi określone w ww. art. ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny, oznaczano okres ich obowiązywania, wymiar godzin świadczenia pomocy i dołączano do nich „Listę świadczoną pracę”, która po wypełnieniu stanowiła podstawę do comiesięcznej wypłaty wynagrodzenia dla pomagających.

Zgodnie z art. 64 ust. 5b ustawy o wspieraniu rodziny, starosta może upoważnić kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie do zawierania i rozwiązywania umów z osobami zatrudnianymi do pomocy. Dyrektor MOPR we Włocławku dysponuje upoważnieniem Prezydenta Miasta Włocławek do tych czynności i w jego imieniu podpisywał niezbędne umowy. Kontrolujący zwrócili jednak uwagę, że spośród przedstawionych do kontroli Umów, na podpisanych z panią XX w dniu 03.04.2018 r. i z panią XX w dniu 26.06.2018 r. znajduje się jedynie imienna pieczętka Dyrektora, bez informacji, że działał on z upoważnienia Prezydenta. Pomimo stwierdzonych nieścisłości, na podstawie przedstawionej dokumentacji, zespół kontrolujący realizację zadania ocenił pozytywnie. Zgodnie z Oświadczeniem przyjętym od Kierownika Sekcji MOPR we Włocławku, w okresie objętym kontrolą na terenie powiatu nie było konieczności powołania rodzin pomocowych.

Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy, w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność w pieczy zastępczej i spełniają dodatkowe warunki określone w art. 37 ust. 2 cytowanej ustawy. W rodzinnym domu dziecka, tak opisanych podopiecznych w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 8 (art. 61 ust. 1 ustawy). Zarówno w rodzinach zastępczych, jak i w rodzinnych domach dziecka, w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, po uzyskaniu zgody osób sprawujących pieczę i pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, w myśl art. 53 ust. 2 dla rodzin i art. 61 ust. 2 ustawy dla rodzinnych domów dziecka, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Kierownik Sekcji Wsparcia Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej MOPR we Włocławku udzieliła zespołowi kontrolującemu pisemnej informacji, iż w okresie objętym kontrolą w rdd nie było przekroczeń ustawowych limitów umieszczania dzieci (Dowód: akta kontroli str. 120-122), natomiast w lutym 2018 roku, na podstawie art. 53 ust. 2 ustawy i po dopełnieniu opisanych tam formalności (zgoda rodziny, pozytywna opinia koordynatora), w zawodowej rodzinie zastępczej, która opiekowała się już 2 dzieci, umieszczono 2 braci X. Od sierpnia 2018 roku rodzina ta na swój wniosek została przekształcona w rdd. Zespół kontrolujący w ocenianym obszarze nie stwierdził nieprawidłowości.

Podczas czynności kontrolnych zbadano wykonywanie zapisów art. 83 i 84 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. przyznawanie dofinansowań, świadczeń i środków finansowych dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Dane statystyczne na ten temat przedstawiła w Protokole przyjęcia wyjaśnień Kierownik Sekcji Wspierania Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

W kontrolowanej jednostce realizacji ww. zapisów dokonuje się, korzystając wprost z ustawy oraz Umów z zawodowymi rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rdd. W tym zakresie obowiązuje dodatkowe Zarządzenie nr 2/2017 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku z dnia 17 lipca 2017 r., szczegółowo regulujące proces. W aktach rodzin znajdowały się wnioski osób ubiegających się o dotacje i zwroty kosztów (zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy), obowiązkowe opinie organizatora pieczy przy przyznawaniu środków z art. 83 ust. 3a oraz wydane w sprawach Decyzje. Kontrolujący działania w tym zakresie ocenili wysoko. Zgodnie z art. 128 ustawy o wspieraniu rodziny, organizator rodzinnej pieczy zastępczej ocenia rodzinę zastępczą oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka. Pierwszej oceny dokonuje nie później niż przed upływem roku od umieszczenia w nich pierwszego dziecka, kolejnej po upływie roku od pierwszej oceny, a następnych nie rzadziej niż co 3 lata, do czego zobowiązuje art. 134 ust. 1 i 2 ustawy. Ocenie podlegają predyspozycje do pełnienia powierzonej funkcji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz jakość dotychczas wykonywanej pracy (art. 132 ww. ustawy), przy konsultacji co najmniej

z koordynatorem rodzinnej pieczy oraz asystentem rodziny pracującym z rodziną dziecka (art. 133 ustawy). Kontrolujący sprawdzili, że organizator pieczy we Włocławku przy przeprowadzaniu ocen przestrzegał terminów, wyznaczonych ustawą. Dokonywał tego podczas posiedzeń Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej. W dokumentacji znajdowały się arkusze samoocen rodzin lub prowadzących rdd oraz arkusze ocen środowisk, uzupełniane przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej przed posiedzeniem Zespołu. Na temat wyniku dokonanej oceny informowano na końcu pisemnego przekazu z odbytego posiedzenia Zespołu, a dla rodziny przygotowywany był osobny, tematyczny dokument.

Podczas analizy procesu oceniania rodzin zastępczych kontrolujący pozytywnie ocenili inicjatywę dotyczącą wymagania samoocen dokonywanych przez środowiska zastępcze, co z pewnością może powodować m.in. ich autorefleksję nad sposobem realizacji podjętych zobowiązań. Za przydatne uznali narzędzie „Arkusze oceny rodziny ...”, który dokumentuje konsultację organizatora pieczy z koordynatorem podczas oceny rodziny, jednak na podstawie przedstawionych akt inspektorzy nie byli w stanie potwierdzić tematycznych konsultacji z asystentem, pracującym z rodziną dziecka. W dokumentacji nie ma potwierdzenia, że w Zespołach oceniających środowisko zastępcze uczestniczył konkretny asystent, wykonujący swoje zadania w rodzinie tych dzieci, które przebywają w ocenianym środowisku zastępczym, lub że rodzina dziecka nie jest objęta jego pomocą. Zwrócono także uwagę, że organizator pieczy w żadnym z przygotowywanych dokumentów wprost nie wyrażał stanowiska w sprawie predyspozycji oraz jakości wykonywanej pracy przez ocenianych. Opisy umieszczane w ocenach koordynatora i „Ocenach ...” przekazywanych rodzinom zawierały co prawda sformułowania pozwalające czytającym na samodzielne wyciągnięcie z dużym prawdopodobieństwem słusznych wniosków dotyczących poglądu osób oceniających na temat obszarów, jakie w myśl przepisów podlegają ocenie, jednak to nie czytający ma wnioskować i oceniać, dlatego w kolejnej dokumentacji należy umieszczać jednoznaczne stanowisko organizatora w sprawie zagadnień z przywołanego wyżej art. 132 ustawy.

Kontrola realizacji przez MOPR zapisów art. 38a ww. ustawy, tj. gromadzenia i przekazywania środowiskom zastępczym informacji i dokumentów wymienionych w przywołanym art. ustawy, nie wykazała uchybienia w tym zakresie. W aktach znajdowały się oświadczenia o przekazywaniu lub posiadaniu przez rodzinę dokumentów i informacji wymienionych w cyt. art. ustawy. Podczas czynności kontrolujący zwrócili uwagę, iż w dokumentacji brakowało potwierdzeń przekazania lub posiadania diagnoz psychofizycznych dzieci (ww. art. ust. 1 pkt 7 ustawy) przez środowiska zastępcze. W zakresie czynności psychologa natomiast ujęto obowiązek sporządzania diagnozy dla dzieci umieszczonych w pieczy. W rozmowie z Kierownikiem Sekcji Wspierania Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej ustalono, iż diagnozy tworzone były dla części wychowanków i przekazywane rodzinom w których umieszczono dziecko.

Rodziny zastępcze zawodowe i prowadzący rodzinne domy dziecka, na podstawie art. 51 ustawy o wspieraniu rodziny, są obowiązani do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji m.in. przez udział w szkoleniach, a organizator pieczy zastępczej na terenie powiatu zgodnie z postanowieniem art. 76 ust. 4 pkt 5 ww. ustawy, ma zapewnić takie szkolenia. O realizacji przytoczonego wyżej obowiązku na terenie Miasta Włocławek w latach 2017 do 2018, kontrolujący przyjęli od Kierownika Sekcji MOPR Oświadczenie pisemne (dowód: akta kontroli str. 179-186) oraz sprawdzili w tym zakresie akta środowisk zastępczych. Realizację ww. zapisów kontrolujący ocenili pozytywnie.

W ramach prowadzonej kontroli inspektorzy poddali analizie także dokumentację dotyczącą dziecka, w tym Plany Pomocy Dziecku (zwane dalej planami lub PPD) oraz ich modyfikacje. Sprawdzeniu podlegały PPD m.in. dla małoletnich: XXXXXXXXXXXXX

Stwierdzono, że dokument przygotowuje się w formie tabeli, w której wyróżnia się 5 obszarów planowania działań: „Sytuacja zdrowotna”, „Utrzymanie kontaktów z rodziną – potrzeby dziecka”, „Potrzeby dziecka w relacjach społecznych”, „Rozwój edukacyjny dziecka” oraz „Inne”. Poza opisaną kolumną, druk zawiera jeszcze rubrykę dotyczącą aktualnego stanu określonej sfery w momencie opracowywania PPD, rubrykę opisującą cel, dalsze działania mające na celu przezwycięzenie występujących trudności, termin realizacji oraz rubryką dotyczącą uwag o realizacji. Pracownicy przygotowujący plany już poza tabelą umieszczali dodatkowe informacje np. na temat wysłuchania dziecka, aktualizacji wiedzy o sytuacji w środowisku po rozmowach z opiekunami czy szkołą, a na końcu PPD zabezpieczono miejsca na podpisy asystenta rodziny dziecka lub pracownika socjalnego pracującego z rodziną dziecka w miejscu zamieszkania, osób pełniących funkcję rodziny zastępczej i koordynatora albo innego pracownika wykonującego obowiązki z ramienia organizatora pieczy. Plany przygotowywane lub modyfikowane (aktualizowane) były regularnie co pół roku, a w 2018 roku zmieniona została „Karta informacyjna dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej/plan pomocy”, stanowiąca początkową część PPD. Uzupełnia ona wstępną, podstawową wiedzę o dane rodziny zastępczej, dane pracowników MOPR współpracujących z rodziną zastępczą, dane pracownika terenowego ośrodka pomocy społecznej, pracującego z rodziną biologiczną dziecka, i informuje o przyjętym przy planowaniu celu głównym.

Podczas analiz kontrolujący zauważyli, że są przypadki, kiedy w PPD miejsca przeznaczone na podpis asystenta rodziny, pozostają puste (np. plany dla XX.). Dla dokładniejszej relacji i jednoznacznej interpretacji takich zdarzeń trzeba rozważyć umieszczanie tam informacji o przyczynie braku podpisu, więc np. że rodzinie asystent nie został przydzielony lub że nie brał on udziału w planowaniu, albo nie akceptuje planu. Inspektorzy zwrócili także uwagę, że mimo iż większość dokumentów w nazwie posiadała adnotację, że była aktualizacją, de facto stanowiła nowy, całościowy plan, który zawierał zarówno treści powtarzające się z poprzedniego planu jak i nowe. Sytuacja taka powoduje, że informacje na temat zachodzących zmian w sytuacji dziecka są „ukryte” wśród powtarzających się przez jakiś czas tych samych informacji i stają się mniej czytelne niż wówczas, gdy do opracowanego PPD np. na rok, czy dwa lata, przygotowuje się okresowo uwagi i modyfikacje, zaznaczając wyraźnie, w którym obszarze są różnice i na czym one polegają.

Analiza dat powstawania PPD i posiedzeń Zespołów ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej w sprawach oceny bieżącej sytuacji dziecka wykazała, że aktualizacje planów przygotowywane były przed posiedzeniami Zespołów, podczas, kiedy zgodnie z zapisem art. 129 ustawy jednym z celów oceny sytuacji dziecka na posiedzeniach z udziałem osób wymienionych w art. 130 ustawy, jest właśnie modyfikowanie planów pomocy dziecku. Aktualizacji powinno więc dokonywać się na Zespołach.

Dodatkowo zwrócono uwagę, że w wielu planach ze względu na ustalany termin realizacji wykonuje się jedynie zadania bezterminowe lub długoterminowe (np.: wyłącznie „Działania ciągłe”, „Według potrzeb”, „W trakcie trwania nauki” w planie XX. z 18.04.2018r.) oraz realizuje się cele i działania ogólne bez indywidualizacji (np.: „Prawidłowe relacje z rówieśnikami” poprzez „dalsze kontakty z rówieśnikami” w planie XX. z 18.04.2017), co można odczytać jako brak znajomości dziecka, któremu planuje się pomoc. Poza tym zdarza się, że treść opisująca stan określonego obszaru w momencie opracowywania planu nie wymaga wcale, aby podejmować działania proponowane dla przezwycięzenia trudności (plan dla XX z 17.09.2018 r. w obszarze potrzeb w relacjach społecznych, czy dla XX. z 19.06.2017 w obszarze kontaktów z rodziną).

Zespół kontrolujący, mimo stwierdzonych uchybień, realizację zadania w kontrolowanej jednostce ocenił pozytywnie. Wszystkie zagadnienia związane z opracowywaniem planów

pomocy dziecku zostały omówione w trakcie spotkania z pracownikami Sekcji Wsparcia Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej, dlatego nie wydaje się w tym względzie zaleceń pokontrolnych. Zgodnie z art. 129 ustawy, Organizator rodzinnej pieczy zastępczej na terenie miasta Włocławek dokonywał oceny sytuacji dziecka. Dokumentacja w tym zakresie, poza oceną sytuacji przekazywaną do Sądu, składała się ze zbiorczej oceny sytuacji dzieci dokonanej na posiedzeniu w danym dniu wraz z listą obecności i podpisami osób uczestniczących. Dokument zawierał informację o zasadności pobytu, o której mowa w art. 131 ust. 2 ustawy. Zbadano także, że MOPR we Włocławku przy dokonywaniu ocen zachowywało terminy, o których mowa w ww. artykule ustawy ust. 1.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyszczególnia z czym udziałem należy dokonywać oceny sytuacji dziecka. Z kontrolowanej dokumentacji wynika, iż podczas posiedzenia, podczas których dokonywano oceny kilku dzieci, obecni byli poza pracownikami MOPR: rodzice zastępczy i biologiczni, pracownik Ośrodka Adopcyjnego, pracownik socjalny OPS oraz kurator zawodowy rodziny. Z analizowanej dokumentacji nie wynika jednoznacznie, czy ocena każdego dziecka umieszczonego w pieczy dokonana została z udziałem wszystkich osób wymienionych w przepisach ustawy. W sporządzanych ocenach brane są jednak pod uwagę posiadane opinie z Ośrodka Pomocy Społecznej lub przedszkoli, czy szkół, do których uczęszczało dziecko. Formularz oceny zawierał informacje dotyczące rodziny biologicznej dziecka, co jest zgodne z art. 47 ust. 5 ustawy. Art. 129 ustawy szczegółowo określa cele, w jakich dokonuje się okresowej oceny sytuacji dziecka. Analiza dokumentacji wykazała brak informacji dotyczącej modyfikowania planu pomocy dziecku, a także w części ocen nie zawarto analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i z rodziną. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku współpracował z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. W dokumentacji rodzin znajdowały się pisma kierowane do OPS o rozeznanie aktualnej sytuacji życiowej rodziców biologicznych oraz prośby o przesłanie planu pracy z rodziną. Gmina Miasto Włocławek realizuje art. 4a ustawy o wspieraniu rodziny, tj. obowiązek wysłuchania dzieci. Realizacji dokonuje w formie rozmów, jakie przeprowadza z dziećmi pracownik Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Ponadto informacja o wysłuchaniu dziecka umieszczana jest w Planie Pomocy Dziecku oraz przekazywana do sądu w ocenie sytuacji dziecka. Poza tym, podczas kwalifikacji do przysposobienia dzieci powyżej 13 r.ż., sporządzają pisemne oświadczenie dotyczące ich stosunku do przysposobienia. W toku podjętych czynności poddano analizie wypełnianie przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej obowiązku wynikającego z art. 47 ust. 7 ustawy, tzn.: składania wniosku o wszczęcie z urzędu postępowania w sprawie wydania zarządzeń celem uregulowania sytuacji dziecka, gdy od jego umieszczenia w pieczy zastępczej upłynęło 18 miesięcy. Na podstawie badanej dokumentacji kontrolujący potwierdzili właściwe wywiązywanie się MOPR z zadania.

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny, kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie obowiązany do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii asystenta rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie nie został przydzielony asystent rodziny - po zasięgnięciu opinii podmiotu organizującego pracę z rodziną, może dochodzić na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej świadczeń alimentacyjnych. Kierownik jest obowiązany dochodzić świadczeń alimentacyjnych, w przypadku, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok. Dyrektor MOPR we Włocławku podejmował działania w tym zakresie.

W 2017 r. skierowano 11 pozwów o przyznanie świadczeń alimentacyjnych dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z czego 10 pozwów rozpatrzono pozytywnie. W jednym przypadku sąd oddalił powództwo. W 2018 roku złożono w sądzie 18 pozwów, z których w 12 przypadkach alimenty przyznano. Do dnia kontroli 7 pozwów alimentacyjnych było w trakcie rozpatrywania przez sąd oraz 3 pozwy znajdowały się w trakcie gromadzenia i kompletowania

dokumentacji. Pisemną informację na temat działań podejmowanych na rzecz alimentacji dzieci przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej przekazała Kierownik Sekcji Wspierania Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej z Upoważnienia Dyrektora MOPR. W MOPR we Włocławku zawarto w dniu 21 czerwca 2018 r. ugodę alimentacyjną, a o zawartej ugodzie poinformowano Sąd Rejonowy. W związku z powyższym odstąpiono od dochodzenia świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego XX

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, wykonując zapis art. 76 ust. 4 pkt 16 ustawy, współpracuje z Kujawsko-Pomorskim Ośrodkiem Adopcyjnym w Toruniu, Oddział we Włocławku, ul. Bechiego 2 (zwany też Ośrodkiem, K-POA).

W przypadku dzieci, zgłoszonych przez MOPR w myśl art. 76 ust. 4 pkt 16 ustawy, do Ośrodka Adopcyjnego przekazywano pełną dokumentację wymienioną w art. 139a ustawy. Ośrodek, po posiedzeniu Komisji w sprawie kwalifikacji do przysposobienia krajowego, przekazywał do Ośrodka dokument potwierdzający kwalifikację lub odmowę zakwalifikowania dziecka do przysposobienia. Następnie, jeśli istniała taka możliwość, sąd postanawiał o powierzeniu wykonywania osobistej pieczy nad dzieckiem osobom wnoszącym o przysposobienie i dziecko trafiało do ich domu. Współpracę MOPR i K-POA w zakresie działań na rzecz dzieci z uregulowaną sytuacją prawną kontrolujący szczegółowo przeanalizowali na podstawie akt XX, XX. i ocenili ją pozytywnie. Ilościowe dane na temat realizacji zadania przedstawiła w pisemnym wyjaśnieniu Kierownik p. XX.

– Instytucjonalna forma pieczy zastępczej

Na terenie powiatu Miasto Włocławek w okresie kontrolowanym funkcjonowało 6 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 3 były obsługiwane przez Centrum Opieki nad Dzieckiem we Włocławku (łącznie dysponując 50 miejscami dla dzieci), Integracyjny Dom Dziecka „Paulinka” (z 22 miejscami dla dziewcząt), prowadzony przez Zgromadzenie Zakonne Córek Najczystszej Serca Najświętszej Maryi Panny z Nowego Miasta n. Pilicą, Dom Dziecka im. Ks. Biskupa W. Owczarka (14 miejsc), prowadzony przez Caritas Diecezji Włocławskiej i Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Maluch” (30 miejsc), prowadzona przez Miasto Włocławek. Zgodnie z Protokołem przyjęcia wyjaśnień, tylko w kwietniu 2018 roku na skutek przekroczenia dopuszczalnej liczby dzieci w Domu Dziecka prowadzonym przez Caritas, konieczne było uzyskanie zezwolenia Wojewody na przyjęcie kolejnego dziecka. Zgoda taka została wydana. W 2017 roku w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza powiatem umieszczono 24 wychowanków z miasta Włocławek. Obowiązywało wówczas w tej kwestii 16 porozumień, a dzieci przebywały w 10 powiatach. W roku 2018, na podstawie 14 porozumień w 9 innych powiatach przebywało 22 dzieci z powiatu Miasto Włocławek. Dane statystyczne na temat dzieci z terenu powiatu, przebywających w pieczy instytucjonalnej poza własnym powiatem, przedstawiła Kierownik Sekcji Wspierania Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej z upoważnienia Dyrektora MOPR we Włocławku.

V. Tworzenie warunków do powstawania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin pomocowych.

MOPR we Włocławku aktywnie realizuje zapis art. 80 pkt 4 ustawy m.in. promując ideę rodzicielstwa zastępczego. W ramach działań Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie między innymi drukował i rozpowszechniał w środowisku lokalnym ulotki promujące rodzicielstwo zastępcze, prowadził audycje radiowe oraz telewizyjne, umieszczał w gazetach artykuły, zachęcające do tworzenia nowych środowisk zastępczych. Kontrolowana jednostka przekazywała informacje o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze do Dyrektorów

Szkół Podstawowych we Włocławku. Także w lutym br. we wszystkich włocławskich parafiach, podczas mszy świętych odczytywano informacje o potrzebie tworzenia nowych środowisk zastępczych. Ponadto MOPR we Włocławku promował ideę rodzicielstwa zastępczego podczas zabawy choinkowej dla dzieci umieszczonych w pieczy oraz podczas obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. Szczegółowe informacje na temat promowania idei opieki zastępczej i podjętych w tym zakresie działań na terenie Gminy Miasto Włocławek, przekazano w formie pisemnej. Działania w tym zakresie zespół kontrolny ocenił wysoko.

VI. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez organizowanie specjalistycznego poradnictwa, pomocy wolontariuszy.

Realizując zadania z art. 76 ust. 4 pkt 14 ustawy o wspieraniu rodziny, w roku 2017 organizator rodzinnej pieczy zastępczej zapewniał rodzicom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka możliwość korzystania z poradnictwa i wsparcia. W kontrolowanej jednostce psycholog prowadzi poradnictwo psychologiczne, w ramach którego udzielono 120 porad. Ponadto w ramach projektu „Rodzina w Centrum” z poradnictwa psychologicznego skorzystało wówczas 9 osób, z poradnictwa prawnego - 17, pedagogicznego 8 oraz 6 osób z poradnictwa psychiatrycznego.

W 2018 roku, w ramach realizacji projektu „Rodzina w Centrum” zapewniono pomoc specjalistów:

- pedagoga, z której skorzystały 4 osoby,
- prawnika, z której skorzystało 5 osób,
- psychologa, z której skorzystały 2 osoby,
- psychiatry, który udzielił wsparcia 4 osobom.

Ponadto w ramach poradnictw psychologicznego, psychologa Zespołu ds. Pieczy Zastępczej w MOPR udzielono łącznie 82 porad.

Gmina Miasto Włocławek w okresie objętym kontrolą prowadziła również grupę wsparcia dla rodzin zastępczych. Celem grupy była możliwość wymiany doświadczeń między uczestnikami, wzajemne wsparcie oraz pogłębienie wiedzy i umiejętności związanych z opieką nad dzieckiem. Tematyka zajęć obejmowała m.in. sprawy związane z funkcjonowaniem rodzin, problemów wychowawczych, komunikacyjnych oraz wypalenia zawodowego. W 2017 r. odbyły się trzy spotkania grupy wsparcia. Natomiast w roku 2018 ogłoszono nowy nabór uczestników, lecz z uwagi na brak chętnych, grupa wsparcia nie powstała. Ponadto w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie prowadzony jest Klub Wolontariuszy. Wsparcie kierowane jest zarówno do instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej. Podczas czynności kontrolnych ustalono, iż najczęściej pomoc wolontariuszy kierowana jest do placówek opiekuńczo - wychowawczych. W nielicznych przypadkach rodziny zastępcze wyrażały chęć skorzystania ze wsparcia wolontariuszy. Ostatecznie jednak żadna rodzina zastępcza nie skorzystała z proponowanej formy wsparcia.

VII. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz powoływanie centrów do obsługi placówek opiekuńczo- wychowawczych.

Zgodnie z pisemnym oświadczeniem Kierownika Sekcji Wspierania Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej (z upoważnienia Dyrektora MOPR we Włocławku), na terenie Miasta Włocławek nie funkcjonuje żadna placówka wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym. Na terenie Miasta Włocławek funkcjonuje Centrum Opieki nad Dzieckiem

ul. Żytnia 55, 87-800 Włocławek obsługujące administracyjnie trzy placówkami opiekuńczo-wychowawcze.

VIII. Działalność koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Dokumentacja koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej była prowadzona w sposób chronologiczny. Ustalono, że w teczkach rodzin zastępczych, z którymi współpracuje koordynator, gromadziło się m.in.: postanowienia sądu o umieszczeniu dziecka, wnioski o objęcie rodziny wsparciem koordynatora, akty urodzenia dziecka, PPD, opinie (np. szkolne, psychologiczne), orzeczenia o niepełnosprawności, świadectwa szkolne, karta informacyjna dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, notatki służbowe, w tym z wizyt w środowisku. Od 2018 r. osobno prowadzono teczkę rodziny i teczkę dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej. Kontrolujący, na podstawie analizy dokumentacji stwierdzili, iż częstotliwość wizyt pracowników w środowisku zależała od potrzeb i sytuacji danej rodziny. Każda wizyta w środowisku rodzinnym była dokumentowana notatką służbową. Zgodnie z art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką więcej niż 15 rodzin zastępczych. Z oświadczenia Kierownika Sekcji Wsparcia Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej wynika, że koordynatorzy w dniu kontroli sprawowali opiekę nad 15 rodzinami każdy, natomiast pracownicy z ramienia organizatora wypełniający zadania koordynatora kolejno nad 29, 28 i 33 rodzinami.

Analiza dokumentacji potwierdza realizację na terenie Miasta Włocławek zadań wynikających z art. 77 ust. 1 i ust. 2 ustawy, stanowiących, że rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmowane są na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz, że koordynatora wyznacza organizator odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Zespół kontrolujący zwrócił uwagę, iż w przypadku realizowania zapisu ustawy 77 ust. 2, nie uwzględniano opinii odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy, do zadań koordynatora należy przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku, o którym była już mowa w rozdziale IV niniejszego Wystąpienia. Art. 77 ust. 1a ustawy stanowi natomiast, że w stosunku do rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, nieobjętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej. Analiza zakresu czynności pracownika socjalnego, który wykonywał zadania koordynatora w Gminie Miasto Włocławek, wykazała, iż w dokumencie zawarte są informacje o powierzeniu mu obowiązków zgodnie z art. 77 ust. 1a, jednakże zespół kontrolny zwrócił uwagę, że powyższy zakres czynności nie zawierał zapisu art. 77 ust. 3 pkt 7, tj. przedstawienia corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej. Ujęto natomiast zapis dotyczący sporządzania obowiązującej sprawozdawczości z podejmowanych działań w środowisku, co w ocenie zespołu kontrolującego nie jest tożsame z ww. zapisami ustawy. W myśl art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny, koordynator sporządza sprawozdanie z efektów pracy za miniony rok i przedkłada je organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej. Aktualne sprawozdania koordynatora w Gminie Miasto Włocławek za 2017 r. opracowane zostały w sposób

prawidłowy. W trakcie kontroli ustalono jednak, że pracownik socjalny nie sporządzał sprawozdania z efektów pracy, mimo, iż wykonywał pozostałe zadania koordynatora. Z pisemnego oświadczenia Kierownika Sekcji Wspierania Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej wynika, iż specjaliści pracy z rodziną przedkładają Kierownikowi Sekcji ustne sprawozdanie z rocznej pracy z rodziną, które wykorzystywane są do opracowania corocznego sprawozdania z realizacji zadań MOPR we Włocławku. W ocenie zespołu kontrolującego pracownik wykonujący zadania koordynatora powinien przedkładać wyżej wymienione sprawozdanie, o czym poinformowano pracowników Zespołu w rozmowie podsumowującej. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w okresie objętym kontrolą podnosili swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach i systematyczne samokształcenie (zgodnie z art. 77 ust. 5 ustawy), na co przedstawili pisemne oświadczenia oraz kserokopie zaświadczeń potwierdzających udział w szkoleniach.

IX. Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych na jego terenie lub na terenie innego powiatu

MOPR po otrzymaniu postanowienia sądu o utworzeniu rodziny zastępczej podejmował działania mające na celu ich finansowe wsparcie. Zgodnie z art. 80 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny, kontrolowana jednostka udzielała rodzinom zastępczym świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka w wysokości 694 zł miesięcznie w rodzinie zastępczej spokrewnionej, a w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz rodzinnym domu dziecka - 1052 zł miesięcznie.

Ponadto, na wniosek rodziny zastępczej, zgodnie z art. 88 ust. 1 ww. ustawy, MOPR przyznawał świadczenia i dodatki, o których mowa w art. 81 i 83 ustawy. Zgodnie z obowiązującymi od 1 kwietnia 2016 r. przepisami znowelizowanej ustawy o wspieraniu rodziny, wprowadzonymi ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, rodzinie zastępczej do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, na każde dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia przyznano dodatek w wysokości 500 zł miesięcznie, zwany „dodatkiem wychowawczym”. MOPR we Włocławku wypłacił w 2017 r. dodatek wychowawczy na łączną kwotę 773.270,00 zł. W 2018 r. do dnia kontroli wypłacono z tego tytułu 554.283,00 zł. W 2017 r. na terenie Gminy Miasto Włocławek funkcjonowało 128 rodzin zastępczych, w których przebywało 174 dzieci (89 rodzin zastępczych spokrewnionych dla 113 dzieci, 36 rodzin zastępczych niezawodowych dla 47 dzieci, 2 rodziny zastępcze zawodowe dla 6 dzieci oraz 1 rodzinny dom dziecka dla 8 dzieci). Kwota wypłaconej pomocy pieniężnej dla tych rodzin wraz z dodatkiem na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka w 2017 r. wyniosła 1.736.887,00 zł. Ponadto w 2017 r. sfinansowano pobyt 35 wychowanków przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów na łączną kwotę 491.494,00 zł. Na utrzymanie 9 wychowanków pochodzących z innych powiatów, Gmina Miasto Włocławek otrzymało zwrot w wysokości 115.629,00 zł. W 2018 r. na terenie Gminy Miasto Włocławek funkcjonowały natomiast 128 rodziny zastępcze

(87 rodzin zastępczych spokrewnionych dla 109 dzieci, 37 rodzin zastępczych niezawodowych dla 46 dzieci, 2 rodziny zastępcze zawodowe dla 7 dzieci oraz 2 rodzinne domy dziecka dla 12 dzieci). Kwota wypłaconej pomocy pieniężnej wraz z dodatkiem na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka w 2018 r. wyniosła 1.445.143,51 zł. Za pobyt 38 wychowanków w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w 2018 r. przekazano kwotę 404 105 zł. Na utrzymanie 11 wychowanków pochodzących z innych powiatów, Gmina Miasto Włocławek otrzymało zwrot w wysokości 107.040,00 zł. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w roku 2017 i 2018 przebywało łącznie 46 dzieci z Gminy Miasta Włocławek i z tego tytułu w 2017 r. wydatkowano 1.115.943,34 zł na pokrycie kosztów za 24 dzieci, 2018 r. wydatkowano 781.907,71 zł – 22 dzieci. Za pobyt dzieci z innych powiatów w placówce opiekuńczo-wychowawczej Gminy Miasta Włocławek w 2017 roku uzyskano zwrot kosztów utrzymania w wysokości 131.464,90 zł (5 dzieci), za pobyt 6 dzieci w 2018 r. kwotę 157,017,05 zł. W 2017 oraz 2018 roku MOPR we Włocławku przyznawał dofinansowania do kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych, pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem remontu, o których mowa w art. 83 ust. 1 ustawy.

X. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych, o których mowa w art. 180 pkt 14 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo – finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 213)

W okresie poddanym kontroli MOPR we Włocławku sporządzał z zachowaniem wymaganego terminu sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres:

- od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 r. - przekazane zostało do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 14 lipca 2017 r.,
- od 1 lipca do 31 grudnia 2017 r. – przekazane zostało do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 19 stycznia 2018 r.,
- od 1 stycznia do 30 czerwca 2018 r. - przekazane zostało do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 24 lipca 2018 r.

Kwartalne sprawozdanie z realizacji dodatku wychowawczego i dodatku do zryczałtowanej kwoty, o czym mowa w przywołanym wyżej rozporządzeniu MRPiPS , za 2017 oraz 2018 r. przekazane zostały do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy za okres:

- od 1 stycznia do 31 marca 2017 r. - w dniu 11 kwietnia 2017 r.,
- od 1 kwietnia do 30 czerwca 2017 r. - w dniu 13 lipca 2017 r.,
- od 1 lipca do 30 września 2017 r. - w dniu 9 październik 2017 r.,
- od 1 październik do 31 grudnia 2017 r. – w dniu 11 stycznia 2018 r.,
- od 1 stycznia do 31 marca 2018 r. – w dniu 10 kwietnia 2018 r.,
- od 1 lipca do 30 września 2018 r. - w dniu 9 październik 2018 r.

XI. Ponoszenie odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz przekazywanie do BIG informacji, o których mowa w art. 193 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 194 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej, po przeprowadzeniu postępowania wszczętego z urzędu, w formie decyzji administracyjnej ustala wysokość opłaty rodziców biologicznych za pobyt ich dziecka w pieczy. Na podstawie art. 182 ust. 3 ustawy do wydawania decyzji w swoim imieniu może upoważnić kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie. Rada Miasta Włocławek, realizując zapis art. 194 ust. 2 przywoływanej wyżej ustawy, w drodze Uchwały Nr VI/14/2015 z dnia 30 marca 2015 r. określiła szczegółowe warunki umorzenia w całości lub w części łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

W myśl przyjętej w powiecie procedury, działając z upoważnienia Prezydenta Miasta Włocławek, po przeprowadzeniu czynności ustalających aktualną sytuację życiową rodziców zobowiązanych do finansowania pobytu swoich dzieci w pieczy zastępczej, Dyrektor MOPR wydaje przedmiotowe decyzje o wysokości ustalonej opłaty lub odstąpieniu od jej ustalenia. W MOPR nie było przypadku powstania zaległości z tytułu nieuiszczenia opłat przez rodziców za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej, dlatego nie zaistniała konieczność zgłaszania do BIG odpowiedniej informacji gospodarczej.

XII. Sprawowanie kontroli

Zarząd powiatu, na podstawie art. 38b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi na terenie swojego powiatu. Zarząd może upoważnić w formie pisemnej do sprawowania kontroli, członka zarządu, pracownika urzędu albo kierownika jednostki organizacyjnej powiatu. Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora MOPR we Włocławku, Prezydent Miasta Włocławek sprawował kontrolę m.in. w ramach bieżącego nadzoru za pomocą wydziału merytorycznego tj. Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego Urzędu Miasta we Włocławku. Kontrola odbywała się przez analizę budżetu publicznych placówek opiekuńczo-wychowawczych, realizację powierzenia zadania publicznego polegającego na prowadzeniu placówek opiekuńczo-wychowawczych przez organizacje pozarządowe, bieżącej korespondencji z organizatorami pieczy zastępczej jak również wizytację w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz analizę rocznych sprawozdań dotyczących różnych form pieczy zastępczej. W przypadku powzięcia informacji o nieprawidłowościach w organizacji opieki, Prezydent Miasta Włocławek upoważnia pracowników do przeprowadzenia kontroli. Osobą upoważnioną może być Zastępca Prezydenta Miasta ds. Edukacji i Spraw Społecznych, Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego, Dyrektor Kontroli lub pracownicy Urzędu Miasta Włocławek, których zakresy obowiązków są zgodne z zakresami kontroli. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiła

konieczność przeprowadzenia kontroli, o której mówi ww. artykuł ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

XIII. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187 ust.1 ustawy

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizował rządowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 187a ust. 1 ustawy, w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”. W 2017 r. dotacja dla powiatu wyniosła 27.540,00 zł, w 2018 r. – 40.929,00 zł i w obu przypadkach kwoty pozwoliły na dofinansowanie zatrudnienia 2 koordynatorów.

XIV. Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy

Zgodnie z pisemnym oświadczeniem Kierownika Sekcji Wspierania Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej z upoważnienia Dyrektora MOPR we Włocławku, na terenie powiatu w pieczy zastępczej nie przebywają osoby, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy tj. cudzoziemcy mający miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub na podstawie uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

XV. Osoby pełnoletnie w pieczy zastępczej

Zarówno w rodzinnej jak i instytucjonalnej pieczy zastępczej, po spełnieniu ustawowych warunków, mogą przebywać i korzystać z pomocy osoby pełnoletnie. Na dzień 1 stycznia 2017 r. we wszystkich rodzinach zastępczych na terenie Miasta Włocławek było 29 takich osób, a w dniu 16 października 2018 r. 34 osób pełnoletnich przebywało w rodzinach zastępczych na terenie powiatu. W instytucjonalnej pieczy zastępczej, na dzień 1 stycznia 2017 r. z terenu powiatu włocławskiego było 11 takich osób, a w dniu 16 października 2018 r. 10 osób. W trakcie kontroli stwierdzono, że aktualnie funkcjonują 24 rodziny zastępcze, opiekujące się wyłącznie pełnoletnimi wychowankami. Środowiska te objęte są opieką organizatora lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w ramach limitu rodzin. Na podstawie złożonych wyjaśnień ustalono także, iż rodziny te są ujęte w rejestrze rodzin zastępczych przekazywanym do sądu zgodnie z art. 46 ust. 4 ustawy. Nie dokonuje się jednak oceny tych rodzin, o której mowa w art. 132 ustawy. Zdaniem zespołu kontrolującego ocena ww. rodzin winna być dokonywana, gdyż rodziny te faktycznie funkcjonują, pobierają wszystkie świadczenia i winny podlegać takim samym przepisom prawnym jak wszystkie pozostałe rodziny. O uwagach poinformowano Kierownika Sekcji oraz Zespół w rozmowie podsumowującej. Zgodnie z oświadczeniem, praca w tych środowiskach polega na monitorowaniu realizacji indywidualnego programu usamodzielniania wychowanka oraz szeroko rozumianym wsparciu informacyjnym i emocjonalnym. Ponadto dorośli wychowankowie są motywowani przez pracowników do systematycznej nauki, zdobycia zawodu i podnoszenia kwalifikacji zawodowych, mających na celu zwiększenie ich szans na rynku pracy. Pełnoletnim wychowankom oraz ich rodzinom umożliwia się udział w warsztatach prowadzonych w ramach projektu „Rodzina w Centrum” .

XVI. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym oraz finansowanie pomocy

MOPR we Włocławku przyznawał pomoc osobom usamodzielnianym opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze, określoną w art. 140 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W pieczy zastępczej na kontynuowanie nauki przez 106 wychowanków wydatkowano w 2017 r. kwotę 520.435,25 zł. Pomoc pieniężną na usamodzielnienie otrzymało 26 wychowanków w łącznej kwocie 138.531,00 zł, natomiast z pomocy na zagospodarowanie w ogólnej wysokości 51.210,90 zł skorzystało 23 osoby.

Z kolei w 2018 r. na pomoc finansową związaną z kontynuowaniem nauki przez 96 wychowanków przekazano kwotę 349.180,19 zł. W tym czasie pomoc pieniężną na usamodzielnienie w łącznej wysokości 90.615,00 zł otrzymało 16 osób, natomiast z pomocy na zagospodarowanie w kwocie 18.385,00 zł skorzystało 12 wychowanków. Poza pomocą finansową wychowankom zapewnia się udział w szkoleniach mających na celu rozwijanie świadomości zawodowej podopiecznych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz pomoc prawną i psychologiczną. Na terenie Gminy Miasta Włocławek uruchomiono z dniem 2.02.2004 r. mieszkania chronione przeznaczone dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych. MOPR we Włocławku w czasie prowadzonej kontroli dysponował dwoma mieszkaniami, przeznaczonymi dla sześciorga wychowanków. Szczegółowe warunki, zasady i czas pobytu w mieszkaniu określają decyzje administracyjne i Regulamin pobytu. Po analizie przedstawionej dokumentacji dotyczącej udzielania pomocy osobom usamodzielnianym, działania MOPR w tym zakresie uznano za właściwe, zgodne z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami.¹

Stwierdzone uchybienia, wynikają z nieprawidłowej interpretacji obowiązujących przepisów prawa. Po zrealizowaniu poniżej podanych zaleceń, MOPR będzie wykonywać obowiązujące zadania w odpowiednim zakresie. Osobą odpowiedzialną za powstanie stwierdzonych uchybień jest Dyrektor MOPR – pan Piotr Grudziński oraz Kierownik Sekcji Wsparcia Rodziny i Rodzinnej Pieczy Zastępczej – pani XX.

Działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, wydano następujące zalecenia pokontrolne:

1. Wnioskować o wprowadzenie do Regulaminu Organizacyjnego zadań wynikających z art. 76 ust. 4 pkt 3a, 8 i 14a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. *zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, współpraca ze środowiskiem lokalnym,*

¹ Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen (na podstawie zarządzenia Nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12.12.2017 r., w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli): pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności). Przez uchybienie należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań.

a także zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji – termin realizacji do końca marca 2019 r.

2. Sporządzać opinie psychologiczne o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej indywidualnie dla każdego z kandydatów oraz osób pełniących funkcję – termin realizacji na bieżąco.
3. Zaprzestać przekazywania rejestru, o którym mowa w art. 46 ustawy przez Kierownika Sekcji oraz Dyrektora MOPR. Aktualny rejestr przekazać Prezydentowi Miasta w celu przesłania go do właściwego sądu, zgodnie z ust. 4 ww. art. i ustawy – termin realizacji na bieżąco.
4. Przekazywać rodzinom zastępczym diagnozy psychofizyczne, o których mowa w art. 38a ust. 1 pkt 7 ustawy, przygotowywane dla dzieci kierowanych do pieczy zastępczej - termin realizacji na bieżąco.
5. Uzpełnić umowy z rodzinami zastępczymi zawodowymi oraz prowadzącymi rdd o elementy ze str. 9 niniejszego wystąpienia – termin realizacji do końca lutego 2019 r.
6. Uzpełnić dokumentację o sprawozdania z efektów pracy, składane przez pracownika wykonującego zadania koordynatora, zgodnie z art. 77 ust. 1a – termin realizacji na bieżąco.
7. Dokonywać oceny rodzin, w której wychowują się wyłącznie pełnoletni wychowankowie – termin realizacji na bieżąco.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod numerem 14 w dniach 16, 18, 23, 26, 30 października 2018 r. oraz 8 listopada 2018 r.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

Na podstawie art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, zgłosić do niego zastrzeżenia.

Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia lub nieuwzględnienia.

W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska Wojewody, o którym mowa powyżej, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od otrzymania stanowiska, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

W przypadku przyjęcia wystąpienia pokontrolnego bez zastrzeżeń, kontrolowana jednostka jest zobowiązana, w terminie 30 dni, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Ponadto wskazuje się, iż zgodnie z art.198 ust.1 ww. ustawy o wspieraniu rodziny: *kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10.000 zł.*

(podpis i pieczęć Wojewody)